

Bruxelles, 17. ožujka 2020.
REV2 – zamjenjuje obavijest
(REV1) od 27. veljače 2018.

OBAVIJEST SUDIONICIMA

POVLAČENJE UJEDINJENE KRALJEVINE I PRAVILA EU-A O ZAŠTITI POTROŠAČA I PRAVIMA PUTNIKA

Ujedinjena Kraljevina napustila je Europsku uniju 1. veljače 2020. i postala „treća zemlja”¹. U Sporazumu o povlačenju² predviđeno je prijelazno razdoblje do 31. prosinca 2020.³ Do tog se datuma pravo Unije u cijelosti primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu i u Ujedinjenoj Kraljevini⁴.

Europska unija i Ujedinjena Kraljevina u prijelaznom će razdoblju voditi pregovore o sporazumu o novom partnerstvu, posebno o uspostavi područja slobodne trgovine. Međutim, nije izvjesno hoće li se takav sporazum sklopiti i stupiti na snagu na kraju prijelaznog razdoblja. U svakom slučaju, takvim će se sporazumom uspostaviti odnos koji će se u smislu uvjeta pristupa tržištu znatno razlikovati od sudjelovanja Ujedinjene Kraljevine na jedinstvenom tržištu⁵, u carinskoj uniji i aranžmanima za PDV i trošarine.

Stoga se sve zainteresirane strane, a posebno gospodarski subjekti, podsjećaju na pravnu situaciju koja će nastati nakon isteka prijelaznog razdoblja.

¹ Treća zemlja je zemlja koja nije država članica Unije.

² Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SL L 29, 31.1.2020., str. 7.) („Sporazum o povlačenju”).

³ Prijelazno razdoblje moguće je prije 1. srpnja 2020. jedanput produljiti za najviše godinu dana ili dvije godine (članak 132. stavak 1. Sporazuma o povlačenju). Vlada Ujedinjene Kraljevine zasad je odbacila mogućnost takvog produljenja.

⁴ Uz određene iznimke iz članka 127. Sporazuma o povlačenju, od kojih ni jedna nije relevantna u kontekstu ove obavijesti.

⁵ Konkretno, sporazum o slobodnoj trgovini ne predviđa načela unutarnjeg tržišta (u području robe i usluga), kao što su uzajamno priznavanje, „načelo zemlje podrijetla” i usklađivanje. Sporazum o slobodnoj trgovini ne uklanja ni carinske formalnosti i kontrole, uključujući one koje se odnose na podrijetlo robe i njezine inpute, niti zabrane i ograničenja uvoza i izvoza.

1. PROIZVODI ILI USLUGE TRGOVACA S POSLOVNIM NASTANOM U UJEDINJENOJ KRALJEVINI KOJE KUPUJU POTROŠAČI U EU-U⁶⁷

Prema pravu EU-a, ako potrošač sklopi ugovor s poduzetnikom u drugoj zemlji koji, na bilo koji način, usmjerava trgovačke djelatnosti na državu boravišta potrošača, na taj se ugovor općenito primjenjuje pravo države u kojoj potrošač ima svoje uobičajeno boravište. Moguće je odabrati drugo pravo, no zbog tog izbora potrošaču se ne može uskratiti zaštita koja mu je osigurana pravom države uobičajenog boravišta od koje nije moguće odstupiti sporazumom⁸. Na toj osnovi sudovi država članica EU-a⁹ nastavit će primjenjivati pravila EU-a o zaštiti potrošača čak i ako se trgovac nalazi u Ujedinjenoj Kraljevini. To posebice obuhvaća pravila iz:

- Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi¹⁰,
- Direktive o pravima potrošača¹¹,
- Direktive o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima¹²,
- Direktive o prodaji robe široke potrošnje i o jamstvima¹³,
- Direktive o isticanju cijena¹⁴, i
- Direktive o paket aranžmanima¹⁵.

⁶ Ova se obavijest ne odnosi na praktične aspekte prekogranične kupnje u trećim zemljama, kao što su pravila EU-a povezana s porezom na dodanu vrijednost, carinama te ograničenjima uvoza.

⁷ Detaljniji opis učinka povlačenja Ujedinjene Kraljevine i relevantna pravila Sporazuma o povlačenju pronađite u Obavijesti sudionicima – Povlačenje Ujedinjene Kraljevine i pravila EU-a u području građanskog pravosuđa i međunarodnog privatnog prava.

⁸ Članak 6. stavci 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL L 177, 4.7.2008., str. 6.). Za iznimke od tog općeg pravila vidjeti članak 6. stavke 3. i 4. Uredbe (EZ) br. 593/2008.

⁹ Kad je riječ o sudovima Ujedinjene Kraljevine, člankom 66. točkom (a) Sporazuma o povlačenju propisano je da se pravila EU-a o sukobu propisa u ugovornim obvezama (Uredba (EZ) br. 593/2008) u Ujedinjenoj Kraljevini i dalje primjenjuju na ugovore sklopljene prije isteka prijelaznog razdoblja.

¹⁰ Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi poslovnog subjekta u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu i o izmjeni Direktive Vijeća 84/450/EEZ, direktiva 97/7/EZ, 98/27/EZ i 2002/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, kao i Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća („Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi”) (SL L 149, 11.6.2005., str. 22.).

¹¹ Direktiva 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača (SL L 304, 22.11.2011., str. 64.).

¹² Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL L 95, 21.4.1993., str. 29.).

¹³ Direktiva 1999/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. o određenim aspektima prodaje robe široke potrošnje i o jamstvima za takvu robu (SL L 171, 7.7.1999., str. 12.).

¹⁴ Direktiva 98/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o zaštiti potrošača prilikom isticanja cijena proizvoda ponuđenih potrošačima (SL L 80, 18.3.1998., str. 27.).

Ako potrošač iz EU-a nakon isteka prijelaznog razdoblja¹⁶ podigne privatnu tužbu na sudu države članice EU-a protiv trgovca s domicilom u Ujedinjenoj Kraljevini, povlačenje neće utjecati na određivanje međunarodne sudske nadležnosti tog suda za sporove koji proizlaze iz potrošačkih ugovora obuhvaćenih člankom 17. stavkom 1. točkama od (a) do (c) Uredbe (EU) br. 1215/2012¹⁷ ako je trgovac usmjerio svoje djelatnosti na državu članicu u kojoj potrošač ima domicil. U tim se slučajevima primjenjuju pravila EU-a o sudskoj nadležnosti prema kojima potrošač može tužiti trgovca u državi članici EU-a u kojoj potrošač ima domicil, neovisno o tome ima li trgovac domicil u EU-u ili trećoj zemlji¹⁸. Međutim, kad je riječ o sporovima koji su pokrenuti nakon isteka prijelaznog razdoblja, priznavanje i izvršenje presuda sudova država članica EU-a u Ujedinjenoj Kraljevini i obratno uredit će se nacionalnim pravilima Ujedinjene Kraljevine ili predmetne države članice. Zakonodavstvo EU-a kojim se omogućuje izvansudsko rješavanje sporova¹⁹ i olakšava pristup online rješavanju sporova²⁰ prestaje se primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu nakon isteka prijelaznog razdoblja, a EU-ova platforma za internetsko rješavanje sporova više neće biti dostupna trgovcima s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini.

Kad je riječ o javnom izvršenju (npr. radi prestanka poslovne prakse), Uredba (EU) 2017/2394²¹ prestaje se primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu nakon isteka prijelaznog razdoblja. To znači da, nakon isteka prijelaznog razdoblja, tijela Ujedinjene Kraljevine na temelju prava EU-a više neće morati surađivati u slučaju prekograničnih potraživanja.

Osim toga, zakonodavstvo EU-a kojim se određenim „kvalificiranim subjektima”, koje imenuju države članice EU-a, omogućuje pravni položaj da pokrenu postupak

¹⁵ Direktiva (EU) 2015/2302 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o putovanjima u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima (SL L 326, 11.12.2015., str. 1.).

¹⁶ Ako je postupak pokrenut prije isteka prijelaznog razdoblja, sudska nadležnost, priznavanje i izvršenje uređeni su Uredbom br. 1215/2012 (članak 67. Sporazuma o povlačenju). To vrijedi čak i ako se presuda izvršava nakon tog datuma.

¹⁷ Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, 20.12.2012., str. 1.).

¹⁸ Članak 18. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, 20.12.2012., str. 1.).

¹⁹ Direktiva 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova (Direktiva o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova) (SL L 165, 18.6.2013., str. 63.).

²⁰ Uredba (EU) br. 524/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o online rješavanju potrošačkih sporova (Uredba o online rješavanju potrošačkih sporova) (SL L 165, 18.6.2013., str. 1.).

²¹ Uredba (EU) 2017/2394 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za izvršavanje propisa o zaštiti potrošača (SL L 345, 27.12.2017., str. 1.).

za izdavanje sudskih naloga u drugoj državi članici prestaje se primjenjivati na Ujedinjenu Kraljevinu nakon isteka prijelaznog razdoblja²².

2. ZAŠTITA U SLUČAJU NESOLVENTNOSTI ZA PUTNIKE (PUTOVANJA U PAKET ARANŽMANIMA)

U skladu sa zakonodavstvom EU-a organizatori putovanja u paket aranžmanima s poslovnim nastanom u EU-u dužni su pružiti jamčevinu za povrat plaćanja i za repatrijaciju putnika u slučaju nesolventnosti organizatora²³. Organizatori bez poslovnog nastana u EU-u koji potrošačima u EU-u prodaju ili nude paket aranžmane, ili koji na bilo koji način usmjeravaju takve djelatnosti na EU, dužni su pružiti tu zaštitu u slučaju nesolventnosti u svakoj od država članica u koju prodaju²⁴. Međutim, ako organizator s poslovnim nastanom u trećoj zemlji ne nudi putovanja u paket aranžmanima potrošačima u EU-u niti usmjerava svoje trgovačke djelatnosti na EU (pasivna prodaja), zakonodavstvo EU-a kojim se propisuje obvezna zaštita u slučaju nesolventnosti ne primjenjuje se.

To znači da se u slučajevima u kojima organizator s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini ne nudi paket aranžmane EU-u i ne usmjerava trgovačku djelatnost na EU zaštita u slučaju nesolventnosti zajamčena zakonodavstvom EU-a neće primjenjivati na nesolventnost organizatora s poslovnim nastanom u Ujedinjenoj Kraljevini do koje dođe nakon isteka prijelaznog razdoblja.

Nakon isteka prijelaznog razdoblja zakonodavstvo EU-a kojim se omogućuje uzajamno priznavanje zaštite u slučaju nesolventnosti ugovorene u skladu sa zahtjevima matične države organizatora prestaje se primjenjivati na zaštitu u slučaju nesolventnosti ugovorenu u skladu sa zahtjevima primjenjivima u Ujedinjenoj Kraljevini²⁵. To znači da, nakon isteka prijelaznog razdoblja, zaštita u slučaju nesolventnosti ugovorena u Ujedinjenoj Kraljevini više ne ispunjava automatski zahtjeve za zaštitu u slučaju nesolventnosti organizatora putovanja u paket aranžmanima u skladu s člankom 17. Direktive (EU) 2015/2302.

3. PRAVA PUTNIKA U EU-U

- Putnici u zračnom prometu: nakon isteka prijelaznog razdoblja zakonodavstvo EU-a o pravima putnika u zračnom prometu²⁶ prestaje se primjenjivati na putnike koji putuju iz zračne luke u Ujedinjenoj Kraljevini u zračnu luku na državnom

²² Članak 4. Direktive 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača (SL L 110, 1.5.2009., str. 30.).

²³ Vidjeti članak 17. stavak 1. prvi podstavak Direktive (EU) 2015/2302.

²⁴ Vidjeti članak 17. stavak 1. drugi podstavak Direktive (EU) 2015/2302.

²⁵ Članak 18. stavak 1. Direktive (EU) 2015/2302.

²⁶ Uredba (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku (SL L 46, 17.2.2004., str. 1.).

području države članice EU-a, osim ako je zračni prijevoznik koji pruža uslugu leta prijevoznik Unije, odnosno ima operativnu dozvolu koju mu je izdala država članica EU-a. To znači da se unatoč povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz EU-a na putnike koji s prijevoznikom Zajednice lete iz Ujedinjene Kraljevine u zračnu luku na državnom području države članice EU-a i dalje primjenjuju prava putnika u zračnom prometu zajamčena zakonodavstvom EU-a. Međutim, nakon isteka prijelaznog razdoblja prava putnika u zračnom prometu zajamčena zakonodavstvom EU-a ne primjenjuju se na letove iz Ujedinjene Kraljevine u EU s prijevoznicima koji nisu iz Zajednice.

Zakonodavstvo EU-a kojim se osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti u zračnom prometu dodjeljuju posebna prava²⁷ prestaje se primjenjivati na osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti koje se koriste uslugama komercijalnog putničkog zračnog prijevoza i koje nakon isteka prijelaznog razdoblja polijeću iz zračne luke u Ujedinjenoj Kraljevini, u njoj su u tranzitu ili slijeću u nju. Međutim, određena prava kao što su pomoć koju pružaju zračni prijevoznici i dalje će se primjenjivati na putnike u zračnom prometu koji putuju iz zračne luke u Ujedinjenoj Kraljevini u zračnu luku EU-a ako je prijevoznik koji pruža uslugu leta zračni prijevoznik Zajednice²⁸.

- Putnici u brodskom prometu: zakonodavstvo EU-a o pravima putnika u brodskom prometu²⁹ nastavlja se primjenjivati na kraju prijelaznog razdoblja i nakon njegova isteka na putnike koji se ukrcavaju u luci države članice EU-a³⁰ ili u Ujedinjenoj Kraljevini uz uvjet da je luka iskrcaja u državi članici EU-a, a uslugu pruža prijevoznik koji ima poslovni nastan na državnom području države članice ili koji nudi usluge prijevoza putnika u državu članicu ili iz nje („prijevoznik Zajednice”)³¹.
- Putnici u autobusnom prometu: zakonodavstvo EU-a o pravima putnika u autobusnom prometu³² nastavlja se primjenjivati na kraju prijelaznog razdoblja i nakon njegova isteka na putnike u linijskom prijevozu³³ u Ujedinjenu Kraljevinu

²⁷ Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu (SL L 204, 26.7.2006., str. 1.).

²⁸ Članak 1. stavak 3. Uredbe (EZ) br. 1107/2006.

²⁹ Uredba (EU) br. 1177/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o pravima putnika kada putuju morem ili unutarnjim plovnim putovima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 (SL L 334, 17.12.2010., str. 1.).

³⁰ Članak 2. stavak 1. točka (a) Uredbe (EU) br. 1177/2010.

³¹ Članak 2. stavak 1. točka (b) i stavak 3. točka (e) Uredbe (EU) br. 1177/2010. Na putnike na kružnim putovanjima primjenjuju se posebna pravila, vidjeti članak 2. stavak 1. točku (c) Uredbe (EU) br. 1177/2010.

³² Uredba (EU) br. 181/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o pravima putnika u autobusnom prijevozu (SL L 55, 28.2.2011., str. 1.).

³³ Na putnike koji putuju povremenim prijevozom primjenjuju se posebna pravila, vidjeti članak 2. stavak 3. Uredbe (EU) br. 181/2011.

ili iz nje kad se mjesto ulaska ili izlaska putnika nalazi u državi članici EU-a, a predviđena udaljenost prijevoza najmanje je 250 km³⁴.

- Putnici u željezničkom prometu: zakonodavstvo EU-a o pravima putnika u željezničkom prometu³⁵ nastavlja se primjenjivati na kraju prijelaznog razdoblja i nakon njegova isteka na usluge željezničkog prijevoza putnika na području Unije³⁶, uz uvjet da željeznički prijevoznik ima dozvolu u skladu s člankom 17. Direktive 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o uspostavi jedinstvenog Europskog željezničkog prostora³⁷.

Na internetskim stranicama Komisije o zaštiti potrošača (<https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/>) i pravima putnika (https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_hr.htm) dostupne su opće informacije. Te će se stranice prema potrebi ažurirati.

Europska komisija
Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača
Glavna uprava za mobilnost i promet

³⁴ Članak 2. stavak 1. Uredbe (EU) br. 181/2011.

³⁵ Uredba (EZ) br. 1371/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu (SL L 315, 3.12.2007., str. 14.).

³⁶ Članak 2. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 1371/2007.

³⁷ SL L 343, 14.12.2012., str. 32.